

Tõstamaa Gümnaasium

Nr. 7 (180) / september 2011

Tõstamaa valla ajaleht

1. septembril alustasid Tõstamaal oma kooliteed

Villem Kalbach, Avelin Kask, Sevelin Kask, Anny Kerem, Regina Koidu, Karmo Kuristik, Ardo Leas, Rebecca Pulk, Kevin Päästel, Kevin Saar, Marleen Sahtel, Reili Sild, Grettel Soonisoo, Katre Sutt, Eliise Timm, Kadri Vulkan kelle klassijuhatajaks on õpetaja Hilja Mändla.

**TÕSTAMAA
KESKKOOLI KOKKUTULEK
toimub 8 oktoobril 2011
JÄLGIGE REKLAAMI!**

JUHTKIRI

□ See suvi tõi mulle ootamatult palju Tõstamaal olemist ja elamist. Elades meresaares, ei saagi ma teada, kuidas kulgeb elukene alevis ja kui hästi üks pikemalt peatuv külaline võib seal hakkama saada.

Niisiis, on südasuvi 2011. Järjekordne pühapäeva hommik ei tööta meie seltskonnale just üle-aru rõõmu, kell 10 ei ole võimalik kuskilt piiskagi kohvi saada, pudrust või omletist rääkimata.

Laupäeva õhtul vaatas kaupluselettide leiva-saia riiulilt suurte silmadega tühjus vastu, seega võilevategu ei tule ka teemaks. Rõõmuga külastaks mõnd kodukohvikut, mis võikski just suviti toimida.

Võtsin julguse kokku ja nüüsin pool tundi enne avamist Cotze söögimajast kohvi, aga see oli 11.30, ehk siis juba noor lõuna. Tõelisele luurajale kohaselt kutsusin kiirelt kohale ka ülejäänud kohvi ja muidu jäljased. Selleks, et päev võõras kohas hästi algaks, ei olegi palju vaja, toop kohvi ja mõnus hommi-kueine. Mõelge sellele ettevõtjad.

Aga muidu on alevis vaikne, no kui just suure poe pinkide peal pole pidu püsti pandud. Ja võt see on tõesti kole, räuskav kamp kõigile möödasõitjatele vaadata. Aga tänavu oli neid tuhandeid. Depressiivne väikelinn, mõtlevad nad, aga ei tahaks ju.

Kui keelamine ei aita ehk siis tuleb poe taha rajada viinavõtmise koht, las kohisevad koos männikuga. Ei ole au teada, kas alksimehi keelitamas käidud on, aga ilus oleks tulevaks aastaks asjad joonde saada. **Pr Tamm**

Esimene maja Tõstamaal sai rekor

KredEx eraldas juulis tehtud otsusega esimesele korterelamule Tõstamaal rekonstrueerimistoetuse.

Toetus eraldati Nooruse 6 korteriühistule, kes rekonstrueerib toetuse abil maja fassaadi koos värsketööklappidega, soojustab põõningu, vahetab trepikodade ja keldri aknad ning soojustab kütterassi.

Maja prognoositav energiasääst pärast tööde lõppemist on 42%.

„Meil on hea meel, et esimene kortermaja Tõstamaalt rekonstrueerimistoetuse abil renoveerimise ette võtab. Kui- gi toetusi eraldatakse järgmise aasta novembrini, võtab renoveerimisprojekti koostamine aega ning just praegu on õige hetk oma maja renoveerimisele mõelda.“

Julgustame kõiki kortere-

Kõikide korteriomanikega ühe mütsi alla saada pole sugugi lihtne ja asjaajamist on omajagu, aga tulemus on seda väärt.

lamuid toetust taotlema,“ ütles KredExi eluasemedivisjoni juht Mirja Adler.

Varasemalt on rekonstrueerimistoetust saanud kümme korterelamut Pärnumaalt.

„Soovitame alustada kortermaja renoveerimist energiaauditist, mille teostamist toetatakse 50% ulatuses. Maja rekonstrueerimise ettevalmistamine võtab aega 3-6

VALLAVOLIKOGU TEATED

Tõstamaa vallavolikogu istungil 26.08.2011

□ Kuulati vallavanema infot lähiajal vallas toimunust. Ettekandes räägiti Liina Laasma spordisaavutustest, Tõstamaa mõisa projektist „Pruutide kool“.

□ Võeti vastu otsused Tõhela külas asuva Koplismaa hoonete, Tõstamaa alevikus Metsa tänav 23a asuva ehitise, Tõstamaa alevikus asuva Kirikumõisa pumbamaja ja Seliste külas asuva Tungla hoonete teenindamiseks vajaliku maa munitsipaliseerimiseks.

□ Otsustati esitada taotlus Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumile koha-

like maanteede riigiteeks üleandmiseks. Valla üldplaneeringust lähtudes soovitakse üle anda Kõpu- Kavaru tee pikkusega 3,5 km ja Kiraste-Kanamardi tee 1,5 km.

Arutati Kiraste külas asuva Kivitoa lauda võõrandamist.

□ Kuulati vallavanema ülevaadet teostatud, pooleliolevatest ja plaanitavatest projektidest.

□ Toimus Manija teemaplaneeringu eskiislahenduse tutvustus. Teemaplaneeringu eesmärgiks on kujundada Manija saare ruumilise arengu põhimõtted, tagades võimalikult paljude saare elanike ja maaomanike vajadusi ja huvisid arvestavad tingi-

mused tasakaalustatud arenguks, loodushoiuks, maakasutuseks ning ehitamiseks.

□ Kuulati Tõstamaa keskkooli õppealajuhataja Maris Adleri infot eelmise õppeaasta tulemustest ja direktor Toomas Mitti ettekannet valmisolekust uueks õppeaastaks. Käesoleval aastal alustab kooliteed 16 õpilast. Kavas on moodustada väikeklass erivajadustega õpilastele (4 õpilast). Tulemas on uus õppekava, mis peaks andma õpilastele rohkem valikuvabadust.

Järgnes ettekanne Tõstamaa lasteaija direktorilt Aita Linnult.

Eve Sahtel,
vallasekretär

TOIMETUS

Toimetaja Ülle Tamm tel 505 5340 Küljendaja Pille Paalam,
Internet: www.tostamaa.ee
Saatke meile oma jutte ja fotosid aadressil leht@tostamaa.ee

Levi: Tõstamaa PMÜ kauplus, Teeristi pood, Seliste Jaani pood, Pootsi pood, Tõhela pood, Tõstamaa bensiinijaam.
Trükikoda Hansaprint
Tiraaž: 500 tk

Rekonstrueerimistoetuse

kuud.

Tööde tulemusena väheneb maja küttekulu, mis kompenseerib rekonstrueerimiseks võetud laenu makseid.

Lisaks muutub esteetiliseks maja väljund, ütles Nooruse 6 KÜ juhatuse liige Karin Väana.

KredExist saab taotleda rekonstrueerimistoetust 15%, 25% ja 35% ulatuses, mis on mõeldud eelkõige KredExi soodusintressiga pikaajalise korterelamute renoveerimislaenu juurde, et vähendada nõutud omafinantseeringu osakaalu, kuid toetust võib kombineerida ka omavahenditega.

KredExi renoveerimislaenu taotlev korterelamu saab esitada taotluse Swedbanki või SEB pank.

Korterelamud, mis kasutavad renoveerimisel ainult omavahendeid või korterela-

mud, kes ei kuulu KredExi korterelamute renoveerimislaenu sihtgruppi ning kasutavad muud panga renoveerimislaenu, saavad esitada toetuse taotluse koos lisadokumentidega KredExile.

Toetuse ja laenu täpsed tingimused on saadaval KredExi kodulehel <http://www.kredex.ee/toetused>.

Korterelamute toetamiseks kasutatakse vahendeid, mis saadakse Eesti riigi kasutamata saastekvootide müügist Luksemburgile.

Toetustaoitlusi saab esitada kuni vahendite ammen- dumiseni või 30. novembrini 2012. a.

KredEx on riigile kuuluv finantsasutus, mis aitab parandada Eesti ettevõtete rahastamisvõimalusi, maandab krediidiriske ja võimaldab inimestel rajada või renoveerida oma kodu.

KredEx

20 aastat sõprussuhteid Korsholmiga

Sel aastal täitus 20 aastat Tõstamaa ja Varbla valla sõprussuhte algusest Korsholmi kommuniga Soomes.

Augustis külastas meid 8-liikmeline delegatsioon Korsholmist, et teha üheskoos tagasivaade senisele koostööle ning arutada, milliseid koostööprojekte tulevikus koos teostada.

Korsholmi delegatsioonid olid ka kolm meest, kes viibisid 20 aastat tagasi sõprussuhte algatamise juures ning on andnud väga suure panuse senisele koostööle. Need olid tollane vallavanem Jan-Erik Granö, vallasekretär Brage Råfsbäck ja volikogu liige Kurt Näsman. Delegatsiooni kuulusid veel esindajad volikogust, val- lavalitsusest ja administrat-

sioonist. Külaliste sõnul oli neil huvitav näha, millised on olnud muutused ja arengud meie valdades, võrreldes neid 20 aasta taguse ajaga. Kasvõi tuues näiteks Tõstamaa keskkooli, mille kohta külalised ütlesid, et see on maailma ilusaim kool, mida nad on külastanud.

Toredat elamust pakkus ka puubussiga sõit Tõhelasse ning tutvumine külaseltsi tegemistega. Kiideti veel meie rahvamaja, noortekeskust, käsitöötuba jpm ning tõdeti, et meil on väga palju asju, mille üle uhkust tunda. Külalised pidasid ka tervituskõne rahvamajas toimunud Eesti Vabariigi taasiseseisvumise aastapäevale pühendatud kontserdil.

Kolme valla esindajad olid kindlad, et sõprussuhted ja koostööprojektid jätkuvad ka tulevikus.

Anu Peterson

Kaunid kodud on selgunud

□ Ka tänavu suvel toimus vallas traditsiooniline heakor- rakonkurss ning aasta-aastalt on üha keerulisem mööda val- la külasid ringi sõites leida seda „õiget“, mis oleks kõige- kõige.

Komisjoni arvates olid tä- navu parimad:

- Elamute grupis paistis silma Tõstamaa alevikus **Marelle ja Heino Kriisa** kaunis kodu;
- Kena looduslähedase kodu omanik Ermistu külas on **He- len Ojakallas**;
- Kaunimat suvekodu oma- vad Ranniku külas **Anelle ja Einar Kaelep**;
- Parim tootmistalu oli Kast- na külas Ruth ja Aivar Vene Taltsi talu.

Kiita tahaks veel paljusid: Enda Väli, Mait Janson, Ago

Adler, Jaak Jaanso, Eerika Leetmaa, Heino Tamm, Eha Kosenkranius, Kalev Kokk, Aivar Männamäe, Helle Vene, Birgit Pere, Reena Kruus- mann, Raul Reinson, Estra Tsilk, Jaanus Heinsoo, Epp- Maria Kokamägi, Sirje-Heidi Suur, Udo Rand, Ants Lahe, Peeter Mäe, Kairi Leerima, El- fi Vool, Urmas Otsmann, Mar- gus Tuulmees, Viktor Jaan- soo, Argo Kihu, Pootsi korte- relamu, Maria talu ja Pootsi kivitöökoda. Loetelu võiks veelgi jätkata.

Tervikpilt vallas on olu- liselt parem ja rõõmsam võrreldes ajaga, kui 1997. aastal alustasime kaunite kodude väljaselgitamist. Aitäh tublidele kodukaunistajatele, rohijatele, muruniitjate- le, ehitajatele.

Heakorrakomisjon

110

□ Tõstamaa vallas pandi juuli toime üks väärtegu, nimelt liiklusseaduse rikkumine, kriminaalmenetlusi ei alustatud.

□ Taas on kätte jõudnud aeg, mil käiakse metsas marjul ja seenel, seega juhiks tähelepa- nu mõningatele asjadele, ku- na kahjuks metsas ka eksitakse, eriti just vanemad inimesed. Mõned soovitusel, mida tasuks metsa minnes mees pidada:

Suundudes üksinda metsa, liikuge sellistes kohtades, mida hästi tunnete. Võtke kaasa mõni sõber või pereliige, üksi metsa minek oleks liiga riskantne.

Riietuge vastavalt ilmasti- kuoludele soovitatavalt erk- savi- ja värvilistesse pealisriietesse. Arvestada tuleb ka sellega, et eksimise korral võib ette tul- la, et öö on vaja veeta lageda taeva all. Kindlasti peaks seenelisel või marjulisel taskus olema mobiiltelefon, mille aku oleks laetud, et oleks võimalik helistada ja abi kutsuda, kui selleks peaks vajadus tekkima. Kui oskate kompas- si käsitleda, tuleks seda loodu- sesse suundudes kaasa võtta.

Püsige metsasihtidel ja metsateedel, lagedamatel kohtadel, nii on eksinut või-

malik paremini märgata ning see kergendab otsimist. Tavaliselt viivad need ka kusagile välja. Kuula ja pane tähele, kas läheduses asub mõni suurem autotee. Suuremas met- sas ekseldes tuleks hakata endast maapinnale märke maha jätma, liikumissuuna järgi on otsijatel eksinut kergem üles leida.

Kui kätte on jõudmas õhtu, otsige mõni suurem puu, kus all ööbides oleks soe ja ei tekiks eluohutlikku alajahtu- mist.

Ärge unustage enne met- sa minekut kõiki soovitu- si järgida, samuti teavitage oma plaanidest lähedasi. Kui te olete eksinud ning ei jõua õigel ajal tagasi, saavad nad helistada politseile või häire- keskusesse, et teid otsima ha- kataks.

Siinkohal veel üks oluline meeldetuletus - kui teate või kahtlustate, et teie sugulane või tuttav on metsa ära eksinud, teatage sellest kohe tasu- ta politsei lühinumbrile 110.

Kristel Jürgens,
Auru konstaablijaoskond
piirkonnapolitseinik

Seliste meierisse planeeritakse sepikoda

□ Seliste meierei ning seal tegutsevat autoremontitöökoda teab vist peaaegu igäuks Tõstamaa vallas.

Vähem teatakse aga seda, et meieris on ruume rohkemgi kui ühel autoremontitöökoyal vaja on ning et juba mõnda aega tegutsetakse selle nimel, et majas hakkaks tulevikus tööle ka päris oma sepikoda.

Seliste meierei omanikul Rando Rannal oli ammu idee, et majja tuleb tuua rohkem tegevust ning anda võimalusi nii kogukonna kui turismi edendamiseks. Kui on tahtmist, tulevad ka ideed ja nii tuligi mõte teha meiereisse sepikoda, sest Selistes on omal ajal (nagu paljudes Eestimaa külades) olnud oma sepp ja sepal oma töökoda.

Koostöös MTÜ Tõstamaa Kodukandiga, mis on mõni aeg tagasi loodud uus mittetulundusühing Tõstamaal, löödi käed ning asuti sepikoja loomise/arendamise nimel tegutsema.

MTÜ juhina kirjutas käesoleva artiklikese autor projektitaotluse Kohaliku Omaalgatuse Programmi ning sellega saadi toetus sepikoja lae renoveerimiseks.

Nüüd on olemas uus lagi ning tööjärge ootavad veel elektrisüsteem, valgustus ja kõrvalruumid ning üht-teist ja kolmandat veelgi.

Samas võime öelda, et hea tahtmise korral saab sepp meierei ruumides rauda taguda küll ning võib-olla saame järgmisel suvel avalikkusele midagi rohkemat ka juba näidata.

Liina Käär

Vallarahval oli tore ja tegu

12.-14. augustil toimusid Tõstamaa vallapäevad 15. korda.

Ettevalmistused vallapäevadeks algasid juba varakevadel. Ideid ja toetusi vedav toimikond kasvas augustikuu lähenedes, asja võeti südamega.

Siinkohal oleks tore pisut toimunut kirjeldada ja välja tuua tegijaid.

Ilma fotojäädvustusest jääks vallapäevadest mälestus ainult osavõtjatel endil, mis aja möödudes küllap ununeks. Õnneks jäädvustas ka tänava Toomas Mitt enamiku kolme päeva jooksul toimunud sündmustest. Samuti on ta kujundanud kõigil 15-nel aastal vallapäevade särkidele vaimukad logod. Urmas Reinfeldt ja Rain Randmaa hoolitsesid ennast säästmata valgus- ja helitehnika toimimise eest sündmuste kordamineku nimel nii kirikus, mõisas, laululaval, alevi keskel kui ka rahvamajas.

Vallapäevade avamine on olnud korraldajatele alati suur väljakutse, sest oodatakse midagi üllatuslikku ja meel-

dejäävat. Seda enam, et sel korral oli juubel. Mõtte ja teostuse taga oli võrratu meeskond: Külli ja Mait Janson, Raul ja Rain Kaljurand, Pilvi Kase koos laste- ja segarahvatantsurühmaga, Kaarin Reinson koos laste tantsurühmaga ning sõnumitooja rollis Enn

Martson.

Cotze söögimaja juures ootas kõiki pidulisi maitsev vallapäevade tort, mida jagasid tublid perenaised Karin Väana ja Kristi Väärtmaa.

s nädalavahetus

Õhtul valitses rahvama-
jas väga tore meeleolu. Tõs-
tamaalisi tuli lähedalt ja kau-
gelt, et olla koos ja elada kaa-
sa headele kodubändidele
REM+ T2 koosseisus Rain
Randmaa, Mait Janson, Enn
Martson, Liisa Randmaa, Ag-
nes Janson, Tiit ja Teet Parts
ning NAPOLEON koosseisus
Karlo Salu, Heiko Mändla, Ar-
go Leerima, Tauri Paalberg,
Keiu Anderson.

Laupäeva hommikul oli
tõeline laadamelu alevi keskp-
latsil. Pea igast valla külast
tuldi välja omatoodanguga.

Kes soovis sealsamas küm-
melda, sai seda teha Väratist
kohale toodud tunnisaunas.
Lambavärk tõi näha uhke vil-
lakandja ja avatud oli oma
töötuba. Ermistu mehed pak-
kusid suitsukala ja mudamas-
ki. Pootsist toodi tervislikku
mett ja küüslaauku, Sillamet-
sa talu pakkus omatoodangut.
Kastnast alati oodatud
maitsvad lihapiirukad. Lõu-
kast piim ja Viku mesi. Mett
pakkus ka Seliste küla. Köpu
külast Maria Talust toodi po-

nid laadakaunistuseks
ja soovijaile lõbusõi-
duks. Jahimehed küpsetasid
ja pakkusid metsanotsu liha.
Tõstamaa mõisapreilid olid
välja toonud oma ehted, nä-
putööd ja küpsetised. Avatud
oli meeleolukas Metsa Koh-
vik.

Noored andsid ka oma
panuse - mitme meeleoluka
lauluga astus üles ansambel
Nonsense koosseisus Teele
Tõnisson, Laura Jõe, Heiko
Piirme, Jaan-Johann Lumera
ja Andrus Kiisler. Käsitöö ja
aiasaadustega oldi kauplemas
nii meie kui ka naabervallast.
Aitüma kõigile laadaliste!

Lastega lahutasid meelt Pi-
pi ehk Kaidi Lumera ja lõbu-
sate atraktsioonidega mängu-
park.

Rahvamajas oli Vaike
Hang loonud tänuväärse aja-
lootoa "Vana pilt kutsub vest-
lusringi", mis koondas kokku
koduloohuvilised.

Lapitehnika harrastajad Pil-
le Martson, Helju ja Anni Vol-
gerad, Katrin Somelar, Virve
Kaljurand, Sirje Suur ja Tatja-
na Matvejeva töid kõigile nä-
ha oma võrratut loomingut.

Üllatust pakkus väga suurejooneline kontsert võistlantsuklubi Mustang esituses, kes olid nõus vallarahvale esinema tänutäheks pärast nä-

dal aega Tõstamaal kestnud laagrit.

Tõstamaa käsitöötuba oli lahkesti kõigile huvilistele avatud oma töötubade ja näitusega Anu Randmaa eestve-

damisel. Soovijad said proovida kedervarrega ketramist, kirivöö ja seelikukanga kudumist, kõrkjatest punumist, viltimist, riideribadest ehetega ja helmekeede tegemist.

Töökojas ja selle ümbruses kogunesid nokitsema mehed. Idee ja korralduse taga olid peanokitsejad Janek Tuulmees ja Madis Martson. Võimsal grilllahjul küpsetati liha ning kõrvale pakuti märjukest, mis aitas meestel omavahel kiiresti sõbruneda ja juttu jätkus kauemaks. Põnevale väljanäitusele oli toodud isetehtud tööriistu, masinaid jm. hobidega seotud agregate.

Airek Kolju üllatas mõisas täiusliku jahitrofeede väljapanekuga. No on sel mehel kangust ja õnne!

Epp-Maria Kokamägi imetlusväärsete maalide näitus rohelises ehk mõisapreili magamistoas üllatas jätkuvalt. Tass kohvi ja saiake igale külalisele, nagu juba kenaks traditsiooniks on kujunenud.

Kirikus saime osa suurejoonelisest kontserdist, kus esinesid Mart Sander ja Kelli Uustani koos Bel-Etage Swingorkestriga. Andis hea kultuurilaengu pikaks ajaks.

Õhtul ootas laululaval 2 la-

va ja pisut harjumatu platsikujundus. Oli loodud põnev atmosfäär. Andres Tõlp koos oma sõpruskonnaga ansamblist Laul Jätta korraldasid meeldejäáva rahvapeo "Maa. Tuli.Vesi".

Kõik nimetatud elemendid olid esindatud. Pidul algas meeleoluka kontserdiga sõduripoiste ansambli Laul Jätta. Noorte meeste folklooriansambel Viisuke süütas läbi põneva tantsu võimsa lõkke rahvapidu valgustama.

Seejärel võttis ohjad enda kätte Svjata Vatra, kes tõstis meeleolu päris kõrgustesse ja pani rahvahulga tantsima. Kontserdi lõpetas pidulikult ootamatu ja võimas ilutulestik. Juubelivallapäevadele oli see korraliku hüüumärgi eest. Kes jaksas, sai veel diskori valitud muusika järgi kuni päikesetõusuni tantsida.

Pühapäeval koguneti alevi keskele vallapäevade lõputseremooniale, kus meie armas folkloorirühm Vokiratas ja Maie Läti lillestudiodaamid esitlesid väga südamlilikud ja meeldejäavad etteasted. See oli kummastus armsale õpetajale, kes kevadel manalateele läks. Lõpusõnad ütles vallavanem ja laulu "Seda paati pole tehtud linnuluust" saatel langetasime valla lipu, mis juhatas omakorda sisse mineku

Manija laulupeole.

Tõstamaa spordiklubi ja Toomas Rõhu eestvedamisel toimus soovijatele jalgratastel võistlus-lõbu-sõit Tõstamaa - Munalaid ning vallapäevade rannavolle Merelaiu puhkekülas koos sealsete meremõnudega.

Laulupidulised viidi suure vallabussiga Munalaidi sadamasse ja praamiga Amalie edasi Täkulaidi sadamasse. Seal viidigi läbi tore laulupidu. Manija inimesed võtsid saarekülalised pidulikult vastu.

Vahva kontserdi andsid rahvatantsijad Kablist ning Pärnu-Manija sõpruskoor. Ühiselt lauldi armsaks saanud rahva- ja seltskonnalaule mitu tundi, kusjuures viisi ülesvõtjateks olid andekad akordionistid Kairi Kuusk ja Juhan Soekõrv.

Mõneks ajaks tuli vahepeal vihma sunnil koos pinkide ja kogu rahvaga sadamakuuri alla kolida, aga laulu ja pillimängu see ei katkestanud ning liitis pidulisi omavahel veelgi.

Kõigi kolme päeva jooksul võorustas Tõstamaa mõisas väsimatu mõisapreili Liina Käär koos oma abilistega nii näituste kui etenduse "Pruutide kool" küllastajaid. Oli see

vast kuum koht sel suvel!

Kes suutis algusest lõpuni vallapäevadest osa võtta, see oskaks kindlasti palju huvitavamalt kõike kirjeldada. Aga minu eelneva jutu mõte on anda ülevaadet neile, kes igale poole ei jõudnud ja kes ei tea, kui hakkajad ja toredad inimesed meie vallas elavad. Vallapäevad on kõigil 15nel aastal Tõstamaal olnud ühiskorralduse musternäidis ja selles peitub ka edu võti.

Kriitikal ei ole siinkohal kohta ning sügavat kumardust väärivad kõik, kes omalt poolt parima selle nädalavahetuse õnnestumiseks andsid.

Töö kiidab tegijat! Elagu Tõstamaa valla rahvas!

Õnnela

Hinnatud pruudid puhkavad suve

Tõstamaa mõisas mängitud suvine menutükk „Pruutide kooli” andis võimaluse neljale meie oma kooli tüdrukule teatrimaailmas kaasa lüüa. Maret Palusalu, Liis Leerima, Kristel Sutt ja Signe Heindla räägivad nüüd ausalt ära, kui raske see pruudiks olemine oli.

Kuuldavasti küsis nii mõnigi noormees peale etendust, et kuidas küll endale sellist pruuti saada. Eks siis tuleb tuleval aastal pruute jälle kaema tulla, kes tänavu sellest lõbust ilma jäid.

Kuidas sattusid „Pruutide kooli”?

Maret: Sattusin „Pruutide kooli” tänu Liina Käärile. Kevadel rääkis Liina, et suvel on tulemas üks suurem teatriprojekt ning sinna on vaja paari kohalikku tüdrukut näitlema ja laulma. Loomulikult olin kohe nõus, kuigi mul polnud aimu, millega täpselt tegu on.

Liis: Sattusin „Pruutide kooli” tänu sellele, et olin lihtsalt õigel ajal, õiges kohas.

Tänama peaksin siinkohal eelkõige Liinat, kes müksas mind vastu õlga ja küsis, kas ma ei tahaks ka osa võtta ja muidugi tänan tervet truppi, kes mind nii sooja südamega vastu võttis.

Kristel: „Pruutide kooli” sattusin tänu Liina Käärile, siinkohal suur tänu talle selle eest.

Olin parasjagu mõisas infolauas töötamas, kui järsku tuli Liina ning küsis minult ja teiselt samal päeval olnud töötajalt, kas üks meist ehk ei tahaks olla mõisas tehtavas näidendis kostümeerija. Mina vastasin üsna kohe, et olen nõus seda tegema.

Veidi aega peale seda setetasid Liina ja õmbleja Tiina mulle, et mida täpselt see töö seal endast kujutab.

Peaaegu tõdemata, et alguses polnud endas 100% kindel, kas saan selle tööga hakkama, polnud ju varem niisug-

use asjaga nagu kostümeerimine tegelenud, aga põnevus oli suur ning võtsingi selle pakkumise vastu ja ma ei kahetse seda absoluutselt.

Signe: Liina Käär tegi ettepaneku ja mina võtsin selle hea meelega vastu.

Kas sul oli teatritegemisest eelnevalt ka mingi ettekujutus ja kui palju see päristegemisest erines või täpselt nii oligi?

Maret: Oli ikka. Nimelt olen osalenud peale väiksemate näidendite koolis ka Pärnu Kunstide Maja muusikalis „Kiviaja Kalle”, millega esinesime nii Kunstide Majas kui ka Pärnu teatris Endla.

„Pruutide kooli” erines „Kiviaja Kallest” kindlasti oma mahukuse poolest – proovid olid ikka palju pikemad ning ka etendusi oli rohkem. Samuti oli näitlejaid „Pruutide koolis” vähem, mistõttu olime ka ühtsemad.

Liis: Ma olen teatritükke ainult vaatamas käinud seega polnud mul õrna aimugi, mis täpselt ees ootab.

Aga mul on siiralt hea meel, et julgesin niimoodi pea ees tundmatusse vette hüpata.

Kristel: Kostümeerimisega polnud mul varasemat kokkupuudet olnud, küll aga teatripoolt oli kokkupuudet näitlemisega.

Märtsikuus osalesime kooliga Comeniuse projekti kokkusaamisel Poolas, kuhu valmistasime ühe näidendi, milles ka mina näitlesin. See oli väga, väga mõnus kogemus. Kui võrdlen nüüd seda näidendit, mida tegime Comeniuse projekti jaoks ja „Pruutide kooli”, siis viimane oli muidugi palju professionaalsem ja näitlemise poolelt kindlasti raskem ja tööd nõudvam. Kuid eks ta samas ka sarnanes Comeniuse omaga, harjutamist ja tööd oli mõlemal etendusel palju.

Signe: Arvasin, et on lihtsam. Proovipäevad olid sageli väga pikad ja väsitavad.

See kujunes raskemaks kui esialgu arvasin. Kuid usun, et see kõik oli seda väärt.

Mis proovide käigus kõige raskem oli? Kas kartsid kedagi või midagi?

Maret: Kõige raskemad olidki need pikad-pikad proovid, mis kestsid mitu päeva järjest.

Vaba aega oli juuli jooksul väga vähe – kõigest paar-kolm päeva. Samuti oli kuumade ilmadega päris palav nende kleitidega olla.

Kedagi ma otseselt ei kartnud. Eks ma loomulikult mõtlesin, et kas teen kõike ikka õigesti ja et ma midagi segamini ei ajaks.

Liis: Proovide käigus oli kõige raskem garderoobis ajada selga paks koolikleit, mõeldes, et väljas kütab kuum suvepäike.

Ainus asi, mida ma seal kartsin, oli see, et kuna ma tegin sellist asja esimest korda, et ma ei suuda teha kõike piisavalt hästi, aga nii heas seltskonnas see tunne hääbus.

Kristel: Prooviajal oli vast kõige raskem minul see, et kuna ju ühinesin selle seltskonnaga ligi kuu aega hiljem, siis pidin väga kiirelt õppima näidendi ära ja teadma, kuhu mis kostüümid viia ja kuidas aidata neid selga jms.

Võib öelda, et midagi katastroofiliselt rasket ei olnud, pigem puhusin mõne mure ise enda jaoks tihtipeale suuremaks kui see päriselt oli.

Kartusi oli palju - mis saab, kui magan mõne ko-

st õppides

stüümivahetuse maha jne. Kõige suurem kartus oli alguses nende vanameistrite ees. Eeldasin, et nad on kindlasti harjunud kõrge kvaliteediga professionaalsete kostümeerijatega. Aga üsna varsti sain aru, et tegu on tõeliselt toredate inimestega ning see kartus kadus üsna kiirelt.

Signe: Alguses kõige raskem oli stseene omavahel kokku siduda ja nende järjekord meelde jätta. Samuti oli väsitav see, kui ühte stseeni tegime päevas mitu korda läbi. Otseselt kedagi ega midagi ei kartnud, kuigi esialgu olid kõik võõrad. Hiljem aga olime juba nagu vanad tuttavad ja saime omavahel hästi läbi.

Mis tunne oli, kui esietenduse aplaus aina kestis?

Maret: See oli võimas. Ma ei osanud arvatagi, et see rahvas nii meeldib.

Liis: Kõik olid kuidugi pabinas ja kui lõpuks kuuled seda lakkamatut aplausi ja tuuakse lilli ja lava taga kõik tänavad ja kallistavad üksteist ja valavad pisaraid suurest õnnest, siis see on lihtsalt imeline.

Kristel: Kuna ma ise laval

ei olnud, erines minu emotsioon näitlejate omast kindlasti, kuid isegi kõrvalruumist piiludes ja seda aplausi kuulates oli tunne meeletult hea. Tundsin, et olin suurepärase tegemiseks ka enda abi andnud.

Tuleb tõdeda, et suurest õnnest tulid isegi pisarad silma. Lõpuks, kui näitlejad tulid lavalt ära ning kallistasime ja soovisime üksteisele palju õnne, oli tunne suurepärase.

Signe: Väga meeliülendav tunne oli. Tundsin, et publik nautis etendust.

Kas said endale ka seeläbi uusi sõpru ja kuidas suhtlesid vanameistritega?

Maret: Kindlasti sain uusi sõpru. Selle kahe kuuga harjusime üksteisega nii ära, et nüüd, kui me enam iga päev ei kohtu, on kurb ja tühi tunne.

Koolis käies tulevad ikka n.ö näidendi naljad meelde. Vanameistritest suhtlesin kõige rohkem Laine Mägiga. Ta on väga tore ja huvitav inimene.

Liis: Kas nüüd just uusi sõpru, aga kindlasti mitmeid väga häid tuttavaid ning

koos veedetud aeg oli kahtlemata lõbus.

Kuna vanameister Laine Mägi on väga heasüdamlik inimene, pakkus ta mulle võimaluse käia temaga Tõstamaal ja seega suhtlesime väga palju.

Kristel: Nagu öeldud, oli alguses vanameistrite vastu hirm, aga selgus, et nad on ääretult toredad ja sõbralikud inimesed, samamoodi ka kõik ülejäänud näitlejad ja näidendi asjaosalised.

Uusi tuttavaid sain ikka, juba nüüd on kuidagi tühi tunne, olin ju harjunud nendega päevast päeva koos olema. Ehk satun mõnega neist veel tulevikus kokku, kes teab!

Signe: Lava taga sai tihiti tüdrukutega nalja nii et pisarad voolasid. Vahel oli päris keeruline tõsisena lavale minna.

Alguses ei teadnud, kuidas vanameistritega suhelda või käituda, sest nad on siiski tuntud inimesed, kuid hiljem olid nemadki juba nagu vanad tuttavad.

Kogu seltskond oli väga sõbralik ja vahva!

Mis sa arvad, mille pärast „Pruutide kool” nii menukaks kujunes?

Maret: Arvan, et selle menu põhjuseid oli palju. Kindlasti oli üheks neist see, et see oli südamega tehtud.

Samuti oli see eriline just oma miljöo poolest, mis lausa kutsus inimesi vaatama: kaunis mõisahooned väikeses kohas pluss mõtlema paneva sisuga tippasemel etendus ahvatleb põgenema hallist argipäevast ning veetma suvepuhkust.

Liis: Ma olen päris kindel, et menukuse tõi selle loo ehedus, head näitlejad ning kindlasti mängis oma rolli see, et paljud kohalikud said erinevalt oma panuse anda.

Kristel: Kindlasti mängis siin rolli, et see etendus põhines suuresti ju päriselt toimunud tegevustel. Oli liht-

salt suurepäraselt kirjutatud näidend!

Samuti ka see, et tükk mängiti Tõstamaa mõisas, kohas, kus Pruutide kool ka päriselt olnud.

Signe: Kindlasti sellepärast, et tuntud eesti näitlejad tulid nii väikesesse maa-kohta ja lugu rääkis kohalikust Tõstamaa mõisa ajaloo.

Mis oli kõige olulisem, mida „Pruutide kool” sulle, noorele inimesele, andis?

Maret: Minule, kui praeguse aja noorele andis see aimu 20. sajandi alguse elust. Kuidas siis mõeldi ja elati.

Need, mis tollel ajal olid suured asjad, ning tegid rõõmu, on tänapäeval tavalised. Siis olid kõik nii välja peetud, maitsekad. Tänu sellele olen hakanud rohkem hindama asju enda ümber.

Loomulikult andis see ka tohtu kogemuse teatri ja kultuuri vallas ning palju häid sõpru ja tuttavaid. Olen väga tänulik, et sain selles projektis osaleda.

Liis: Kõige olulisemaks pean seda, et „Pruutide kool” andis mulle ühe suurepärase kogemuse, julgust ja enese-kindlust.

Kristel: Kogemused, kogemused, kogemused. Samuti ka mõtteid, et siduda oma tulevik kunagi teatriga.

Muidugi ka ääretult toredate inimestega veedetud päevad täis naeru ja lõbu ja vahet oli ka halvemaid päevi, kuid neid on alati ja kõikjal. Olen tohutult tänulik, et võtsin „Pruutide koolist” osa!

Signe: See andis mulle palju kogemusi, uusi tuttavaid, julgust ja oskust laval olla ja näidelda.

Kuna ma pole varem nii suures teatritükis mänginud, siis oli suur au vanameistritega ühel laval olla.

See oli üks minu parimaid ja huvitavamaid suvesid!

TT

Mida tegid pruudid lava taga?

Mie selle aasta viimase etenduse ajal käisin kaameraga lava taga ringi.

Peale grimmi ja lõputu patside punumise toimus üks

suur riietumine.

Kostüümid selga ja siis jälle järgmised ja siis jälle eelmised ning kokkuvõttes silkavad tüdrukud pool etendust pesuväel ringi.

Palavate ilmadega oli see muidugi tohutu kergendus.

Meelistegevuseks on lava taga muidugi söömine.

Oleme proovinud emade saadetud maitsevaid küpsetisi ning Andrus Vaarik hellitas meid igasugu magusate hõrgutistega.

Muidugi aitas noorte inimeste kõhtu täita iga etenduse tarbeks kooli köögis valminud potitäis putru või ühepajatoitu.

Viimase etenduse puhul

kinkis lavastaja Gerda meile valged Pruutide kooli põlled. Meesinimesed said väärilt rohelised kõhukatted.

Loodetavasti avab Pruutide kool ennast taas juba järgmisel aastal.

Ülle Tamm

TÕSTAMAA RANNAVOLLE 2011

□ Teist suve korraldas Tõstamaa Spordiklubi suvise rannavollesarja segapaaridele. Tänavu peeti 3 etappi, kus osales 10 paarivõistkonda. Parimateks osutusid:

I etapp Merelaiu

1. Moonika Adler – Harli Käärt
2. Lagle Adler – Toomas Rõhu
3. Kätlin Jürgens – Aro Kütt

II etapp Ermistu

1. Moonika Adler – Harli Käärt
2. Karen Adler – Kalvi Sommer
3. Riina Reinson – Rainer Sutt

III etapp Sutirand

1. Riina Reinson – Rainer Sutt
2. Karoliine Kask – Janek Jaansoo
3. Moonika Adler – Harli Käärt

Üldkokkuvõte

1. Moonika Adler – Harli Käärt (pildil)
2. Riina Reinson – Rainer Sutt
3. Karen Adler – Kalvi Sommer

Tõstamaa Spordiklubi

Muudatused Kolga looduskaitseala külastamisel

Kolga looduskaitseala on moodustatud 1991. aastal väärtuslike metsakoosluste, Kolga oja ja kaitsealuste linnu- ning loomaliikide kaitseks.

Kaitseala asub Lääne-Eesti madalikul, osalt moreenil ja osalt Läänemere eri arengustaadiumide setetest kuhunud luidetel.

Luidete vahelises orus lookeb Kolga oja, mis oma kõrgete liivakallastega on Lääne-Eestis ainulaadne.

Peale luitemänniku, mis kuivaperioodil muutub väga tuleohtlikuks, kasvavad kaitseala edelaosa niisketel muldadel kuuseenamusega segametsad, leidub ka võsastunud rohumaad.

Kolga looduskaitseala metsades elab hulk erinevaid haruldasi ja ohustatud linnuliike, kuid eraldiseisvalt vääri- vad siin märkimist merikotkas ja kassikakk, kellele on Kolga oluliseks elupaigaks.

Kolga luidete metsad on olnud pikka aega inimeste poolt armastatud puhkepiirkond, kus käiakse marju ja seeni korjamas ning ka niisama metsas jalutamas.

2005. aastal rajati Kolga looduskaitsealale jõe äärde puhkekoht, mille inimesed üsna kiiresti omaks võtsid.

Kahjuks aga kaasnes puhkekoha kasutamise- ga ka see, et inimesed söitsid autodega met- sa alla ja laagriplatsile sat- tus üsna tihti ka lärmakaid seltskondi. Sellega seoses on viimastel aastatel kassikaku pesitsemine puhkekoha va- hetus naabruses ebaõnnes- tunud.

Kassikakule sobivaid elu- paiku on Eestis väga väheks jäänud, mistõttu selle liigi seisund on järjest halvene- mas.

Seega on väga oluline vältida selle liigi elupaikade

kahjustamist tema kaitseks moodustatud aladel.

Sellest tulenevalt kavanda- takse Kolga looduskaitsealal kassikaku elupaiga vahetust mõjualast puhkekoht likvi- deerida ja ümber paigutada see ümber Kolga allika lähe- dale metsa alla.

Kolga looduskaitse- ala metsades elab hulk erinevaid haruldasi ja ohustatud linnuliike.

Lisaks puh- kekoha asuko- ha muutusele kavandatakse tähistada in- fotahvlitega kaitseala lä- biv loodusra- da ja piirata 2-1 metsasihil autodega liiklemist. Nimeta- tud tegevused on kavanda- tud ikka kõik selleks, et Kol- ga looduskaitsealal säiliks- id nii kaitseväärtused kui ka puhkemetsade ilu ja võlu.

Kolga looduskaitsealal kü- lastust korraldab Riigimetsa Majandamise Keskus kavan- dab ümberkorraldused läbi viia järgmise aasta esimesel poolel.

Murel Merivee,
KKA kaitsepetsialist

Metsaomanikele jagatakse toetusi

□ Sel sügisel on metsaoma- nikel võimalus taotleda järg- miseid metsandustoetuseid:

- Metsa majandusliku väärtuse parandamine (hooldus- raied kuni 30-aastates puis- tutes, kasvavate puude laa- simine, metsa uuendamine koridorkultuuride rajamise teel, metsatehnika soetami- ne, ulukikahjustuste ning tai- mehaiguste ja –kahjustuste ennetamine)

- Kahjustatud metsa taasta- mine (uue metsakultuuri ra- jamine, maapinna ettevalmis- tamine, rajatud kultuuride hooldamine)

- Metsatulekahju ennetami- ne (tuletõrje veevõtukoha, veevõtukohale juurdepääsu- tee ning selle juurde kuulu- va sõiduvahendi peatuskoha korrashoidmine, tuletõkestus- riba või –vööndi rajamine ja korrashoidmine, suitseta- mis- ja lökketagemiskoha rajamine ja tähistamine, tu- leohumargi ja –plakati soeta- mine ja paigaldamine ning tuletõrje veevõtukoha ja vee- võtukohale juurdepääsutee tähistamine)

- Metsa inventeerimine ja metsamajandamiskava koos- tamine

- Metsa uuendamine

Täpsemad taotlemise ajad, vajalikud dokumendid ja toetuste määrad leiate SA Erametsakeskuse kodulehelt www.eramets.ee

Toetuste taotlemisel abis- tab teid vajadusel erametsa- konsulent Kadri Kukk, tele- fon 526 1226, e-post kukk@erametsaliit.ee

SA Erametsakeskus

Lugupeetud maaomanikud

Teknoteel OÜ ostab

KASVAVAT VÕSA
VIRNASTATUD VÕSA
KASVAVAT METSA
VÕSA LANKE

Teostame kraavikallaste puhastamist võsast.
Kokkuleppel tasu kohe!

Info: tel 50 89 114, 50 37 742
E-post: info@teknoteel.ee
Koduleht: www.teknoteel.ee

Teknoteel
www.teknoteel.ee

OSTAME!!!

Ostame kokku igasugu

plastjätmeid

(kiled, kastid jne).

Suuremate koguste puhul tuleme ise järgi.

Tel 5 918 4949
vetsek@hotmail.ee

Augustikuu juubilarid

- NAIMA RIIS 86
- MAIMO VALK 86
- SALME KALLAS 84
- MAIMU ROHTLA 84
- JAKOB SUTT 84
- INGRID TAAL 82
- UUDU KIIRATS 81
- EFELINE LIIV 80
- LIIVI PULK 79
- EIMAR RAND 79
- MARIA PÕLTSAM 78
- MÄRT JANSON 75
- AIMA NURM 74
- LEIDA RAND 73
- ÕIE JAANSOO 73
- TIIU AASAMETS 73
- AIMI PULK 73
- JAAN LEAS 73
- ELVI JÕGI 72
- ARDA TÕNISMAA 71
- HELJU JÜRGENS 70

Manijal süüdati muinastuli

Muinastule Manija saare lõunatipus, Papinal asuva tuletorni juures süüatas hiljuti 90-ndasse eluaastasse astunud kirjanik Harri Jõgisalu.

Tuli paistis kaugele - nii Kihnu ja Sorgu saartele kui ka Selliste randa, kust vaatasid vastu teised Liivi lahe tulesilmad. Manija taluomaniku Vallo Paali perekond meisterdas parve ning üks lõke saadeti allatuult Muhumaa suunas teele. Põletusmaterjali oli parvel igaks juhuks sedavõrd napilt, et tuli elusalt teistesse randadesse kohale ei jõuaks.

Pildil on kirjanik Harri Jõgisalu muinastuld süütamas. Tuletornist vasakul paistavad 7 meremiili kaugusel asuva Kihnu sadama tuled.

Tekst ja foto Mark Soosaar

**NOORTEKESKUS avab taas ukсед
esmaspäeval, 5. septembril!**

**Lahti ollakse esmaspäevast reedeni kell 14
kuni 20 ja laupäeviti kell 14 kuni 18.**

Noorsootõtaja Siivi Tõnuri
tel 3 725 348 8462, siivitn@gmail.com

TULGE JULGESTI!

HARALD JÄRVE
5.11.1921 - 28.07.2011

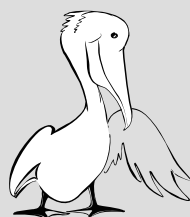
TÄNU

Tõstamaa Maarja kiriku ümbrus on saanud uue ilme. See on sündinud paljude tublide inimeste kätetöona. Siirad tänusõnad tehtud tööde eest kõigile vaevanägijatele: Tõstamaa vallale, inimestele kogudusest ja väljapoolt kogudust!

Tiina Janno,
Tõstamaa koguduse vaimulik

TOIVO MARTSON
8.03.1937 - 26.08.2011

Legendi järgi on pelikan maailma esimene doonor

DOONORIPÄEV
Tõstamaa
rahvamajas
20. septembril
kell 9 - 10.30